

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

Худолій Юлія Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Нестеренко Сніжана Володимирівна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

АНАЛІЗ ФІН-ТЕХ КОМПАНІЙ ТА ОЦІНКА ЇХ ВПЛИВУ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

За останнє десятиліття фінансово-технологічні (фінтех) компанії стали одним із головних драйверів трансформації банківської системи в Україні. Розвиток цифрових технологій, поширення мобільних сервісів, а також зміна поведінки споживачів, які прагнуть швидких, зручних і персоналізованих фінансових послуг, сприяли формуванню нових бізнес-моделей фінансового ринку. В умовах конкуренції та економічних викликів банківські установи змушені переосмислювати традиційні підходи до надання фінансових послуг, адаптуючись до інноваційних форм взаємодії з клієнтами.

Фінансові інновації, що активно впроваджуються фінтех компаніями, привели до суттєвого підвищення ефективності банківських операцій, оптимізації процесів обслуговування клієнтів, а також появи нових фінансових інструментів. За результатами аналізу низки публікацій, можна стверджувати, що українські банки все частіше інтегрують до своєї діяльності такі технології, як хмарні сервіси, електронні платіжні системи, цифрову ідентифікацію, штучний інтелект та блокчейн [1, с. 22]. Це дозволяє підвищити доступність фінансових послуг, розширити клієнтську базу та покращити якість сервісу.

Інновації також сприяють зменшенню трансакційних витрат та прискоренню фінансових операцій. Наприклад, онлайн-банкінг та мобільні додатки стали ключовими інструментами щоденної взаємодії клієнтів з банками. За рахунок автоматизації процесів банки зменшують потребу у фізичній присутності клієнтів у відділеннях, що є особливо важливим в умовах диджиталізації та зростаючого попиту на дистанційні послуги.

Фінтех компанії виступають серйозними конкурентами традиційних банків, оскільки пропонують інноваційні рішення, зокрема електронні гаманці, онлайн-кредитування, платежі в один клік, автоматизоване управління фінансами тощо. Більшість таких сервісів орієнтовані на спрощення доступу до фінансових послуг, особливо для молоді та представників малого бізнесу. Водночас банки змушені адаптувати свої стратегії. Деякі з них обирають шлях партнерства із фінтех компаніями для сумісного створення нових продуктів. Інші – розвивають власні цифрові сервіси, конкуруючи з ринком фінтеху. Така взаємодія сприяє загальному підвищенню якості фінансових послуг в Україні.

Одним із ключових напрямів розвитку взаємодії банків та фінтех сектору є технологія відкритого банкінгу (Open Banking). Як зазначають дослідники Гордей О.Д. та Серєда Є.Г., Open Banking дозволяє третім сторонам, зокрема фін-тех компаніям, отримувати доступ до банківських даних за згодою клієнта для створення інноваційних фінансових сервісів [1, с. 20]. Це сприяє підвищенню конкуренції та стимулює банки впроваджувати нові продукти, орієнтовані на потреби користувачів.

Важливу роль у формуванні екосистеми фінансових технологій відіграє Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній, що об'єднує як банки, так і фінтех стартапи, IT-фірми та мікрофінансові організації. Саме структура учасників Асоціації демонструє зміщення центру ваги фінансового сектору у бік небанківських гравців (рис.1).

Рис. 1. Структура учасників Української асоціації фінтех та інноваційних компаній (УАФІК) у 2024 році [3]

Діаграма демонструє домінування фін-тех компаній у складі УАФІК, їхня частка становить 66%, що свідчить про провідну роль технологічних рішень у сучасному фінансовому секторі України. Частка банків серед учасників асоціації є відносно невеликою (6%), що відображає поступовий перехід центру розвитку інновацій від традиційних фінансових установ до гнучких технологічних компаній. ІТ-компанії та мікрофінансові організації займають по 14%, підтримуючи формування комплексної фінтех-екосистеми.

Домінування фінтех компаній у професійній спільноті відображає реальний процес зміни балансу ринку – технологічні гравці стають не додатком, а повноцінним ядром фінансової інноваційної екосистеми. Це впливає на позиціонування банків: вони перестають бути єдиними постачальниками фінансових послуг і перетворюються на один із елементів ширшої фінансової інфраструктури.

Разом з тим, не всі взаємодії між банками та фін-тех компаніями є конкурентними. У банків зберігаються регуляторні переваги, ліцензії, клієнтська база та довіра, тоді як фін-техи володіють технологічною гнучкістю, швидкістю розробки та інноваційним мисленням. Це створює передумови для партнерських моделей, де банки слугують платформою, а фінтех компанії – постачальниками цифрових рішень.

Таким чином, вплив фінтех компаній на банківську систему України є багатовимірним. З одного боку, вони посилюють конкуренцію, спонукаючи банки скорочувати витрати, діджиталізувати сервіси та оновлювати клієнтську інфраструктуру. З іншого боку, вони сприяють підвищенню інноваційного потенціалу банків, створюючи можливості для партнерських стратегій, продуктивних колаборацій і створення фінансових екосистем нового покоління. Однак розвиток фінтех сектору вимагає адаптації нормативно-правового поля, посилення цифрової безпеки, модернізації ІТ-архітектур банків та підготовки кадрів із цифровими компетенціями. Без цих змін зростання фін-тех може піти шляхом фрагментації, що становитиме ризик для стабільності фінансової системи.

Література

1. Гордей О. Д., Серeda Є. Г. Використання Open Banking у банківській системі України: можливості та ризики. *Підприємництво та інновації*. 2024. №. 31. С. 18-24.

2. Худолій Ю.С., Андрієць Т.Р. Аналіз використання фінансових інновацій в банківській сфері України. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.79>.
3. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. URL: <https://fintechua.org>.
4. Khudoliy Yu. S., Svistun L.A. Modern FinTech trends and their impact on the security of banking institutions. *Economy and the Region*. 2021. 3(82). P. 115–123.
5. Yehorycheva S. et al. Innovations in the insurance market of a developing country: Case of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2020. Т. 17. №. 4. С. 175-188.
6. Hlushko A., Khudolii Yu. Financial technologies as a factor in the innovative development of the banking system. Chapter of Monograph in: «*Intellectual capital is the foundation of innovative development '2025*», Monographic series «European Science». Karlsruhe: ScientificWorld-NetAkhatAV, 2025. Book 38. Part 3. P. 19–27.
7. Onyshchenko S., Maslii O., Kivshyk O., Cherviak A. The impact of the insurance market on the financial security of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1(48). С. 268-281. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3976>
8. Худолій Ю.С., Халєвіна М.О. Фінтехнології в банківському бізнесі: реалії та перспективи. *Проблеми економіки*. 2021. № 1. С. 134–142. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-134-142>